

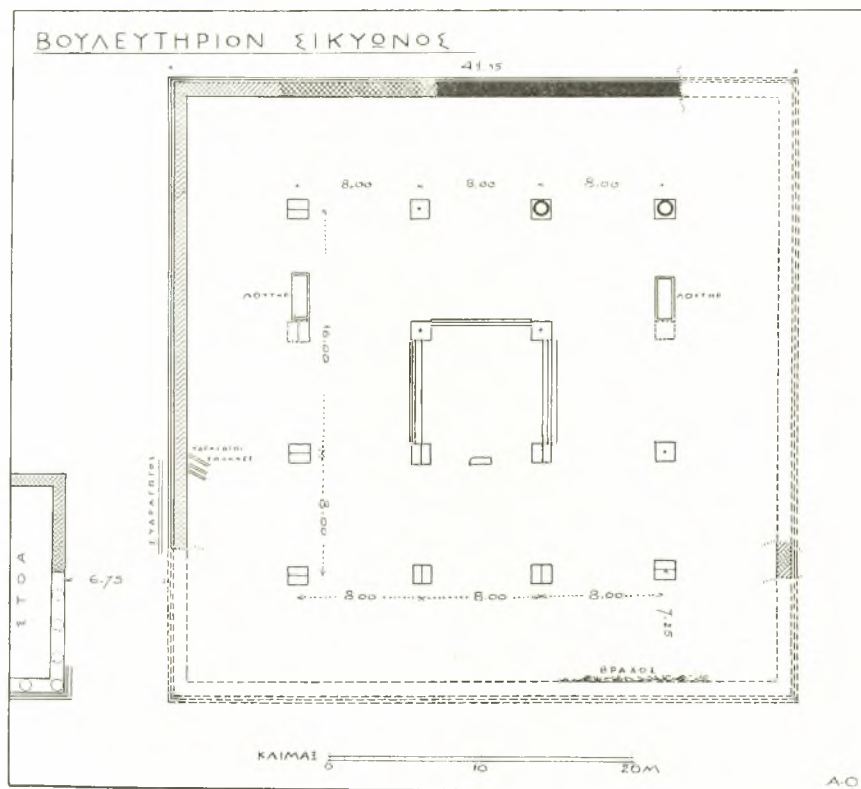
8. ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΣΙΚΥΩΝΟΣ 1939.

Ἡ τμηματικὴ ἀφαίρεσις τῆς παχείας ἐπιχώσεως, ἥτις ἐκάλυπτε τὴν μεγάλην αὐλὴν τοῦ Γυμνασίου τῆς Σικυῶνος, κατέστησε βαθμυδὸν ὁρατὰ καὶ προσιτὰ εἰς τὸν ἐπισκέπτην τὰ τέως ἐντὸς τάφρων ἀποκεκρυμμένα τμήματα τοῦ κάτω ἀνδῆρου τοῦ Γυμνασίου. Οὕτω διὰ τῆς ἐφετινῆς σκαφῆς οὐ μόνον ἡ κεντρικὴ κλιμαξ ἀνόδου ἀνεφάνη πλήρης ἀλλὰ καὶ ἡ δευτέρα (νοτία) κρήνη, ἥτις προπέρουσιν ἀνεστηλώθη, κατέστη ὁρατὴ ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ μεγαλοπρεπείᾳ.

Δὲν ὑπολείπεται ἤδη εἰμὴ μόνη ἡ ἀποχωμάτωσις τῆς νοτίας πλευρᾶς τῆς αὐλῆς ἵνα φανῇ καὶ ἡ ἐσωτερικὴ κλιμαξ ἐπικοινωνίας τοῦ κάτω πρὸς τὸ ἄνω ἀνδρῶν τοῦ γυμνασίου· ταύτην ὅμως τὴν ἐργασίαν ἀνεβάλομεν διὰ τὸ προσεχὲς ἔτος, ἵνα μὴ δαπανήσωμεν ὅλον τὸ διαθέσιμον ποσὸν εἰς ἐργασίαν, ἥτις εἶναι μὲν ἀναγκαία διὰ τὴν αἰσθητικὴν τῆς ἀνασκαφῆς ἐμφάνισιν καὶ τὸ ὄφελος τοῦ ἐπισκέπτου, οὐδὲν ὅμως, πλὴν ἀσημάντων τινῶν θραυσμάτων κεραμιδίων - παρέχει συνήθως ὡς ἀντάλλαγμα.

Ἐγκαταλείψαντες λοιπὸν ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸ Γυμνάσιον ἐτράπημεν εἰς ἐξακρίβωσιν ἀφ' ἑνὸς μὲν τοῦ σχήματος ἀφ' ἑτέρου δὲ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐσωτερικῶν στηριγμάτων τοῦ Βουλευτηρίου. Καὶ δὴ πρὸς ἀνατολὰς μὲν εὗρομεν τὸ θεμέλιον τοῦ ἐξωτερικοῦ τοίχου εἰς βάθος 1,50 περίπου μέτρων κατεσκευασμένον διὰ πωρίων ἐγχωρίων πλίνθων πλάτους 1,30 καλῶς συνηρμοποιημένων πλὴν ἄνευ συνδέσμων. Ἐπειδὴ δὲ ἡ κλίσις τοῦ ἐδάφους ἔβαινε ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς ἡ κατωτάτη στρώσις τοῦ θεμελίου τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς εὐρίσκεται τρεῖς ὅλας στρώσεις κάτω τῆς εὐθυντηρίας τῆς νοτίας πλευρᾶς, ἣν εἶχομεν ἀποκαλύψει κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος. Οἱ λίθοι μάλιστα τῆς ΝΑ γωνίας, οὔτινες διεσώθησαν εἰς δύο καὶ τρεῖς στρώσεις ὑπὲρ τὸ θεμέλιον, παρουσιάζουσιν ὥραιαν ἐξωτερικὴν ἐπιφάνειαν μεθ' ὑποτομῆς κάτω καὶ λαξευτῆς παρυφῆς περίξ ἐξέχοντος, ἁδρῶς σφυροκοπημένου, πυρήνος. Τῆς θέσεως τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς ὡς καὶ τμήματος τῆς δυτικῆς καθορισθείσης κατέστη δυνατὴ ἡ μέτρησις τῆς ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς διαστάσεως τοῦ Βουλευτηρίου, ἥτις ἀνέρχεται μετρούμενη ἐν τῷ θεμελίῳ εἰς μέτρα 41,15. Ἐτέρα σκαφὴ ἐνηργήθη πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς βορείου πλευρᾶς. Κατὰ ταύτην διεπιστώθη, ὅτι τὸ θεμέλιον ἠδράζετο παρὰ τὴν ΒΔ γωνίαν ἐπὶ τοῦ στερεοῦ ἡμιβραχῶδους ἐδάφους εὐρισκομένου εἰς μικρὸν ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας βάθος, οὗ ἕνεκα οἱ λίθοι, ἐξ ὧν ἀπετελεῖτο, ἔχουσιν ἀφαιρεθῇ, διακρίνεται ὅμως σαφέστατα ἡ χάριν τῆς τοποθετήσεως τῶν λίθων γενομένη ἐπὶ τοῦ

ἡμιβραχῶδους ἐδάφους λάξευσις βαίνουσα παραλλήλως πρὸς τὴν νοτίαν πλευρὰν. Ἀπέχει δ' ἡ βόρειος πλευρὰ τῆς νοτίας μέτρα 40,50. Ὅθεν τὸ κτήριον ἦτο περίπου ἀκριβὲς τετράγωνον. Κατὰ ποίαν πλευρὰν δ' αὐτοῦ εὕρισκετο ἡ εἴσοδος δὲν κατέστη εἰσέτι δυνατόν νὰ διευκρινηθῇ, διότι ἀπαιτεῖται ἡ σκαφή ὁλοκλήρου τοῦ μήκους τῆς τε δυτικῆς καὶ τῆς βορείου πλευρᾶς,

Εἰκ. 1. Σχεδιογράφημα κατόψεως τοῦ Βουλευτηρίου τῆς Σικυῶνος.

ἐφ' ἧς τελευταίας πιθανώτατα θὰ ἔκειτο ἡ εἴσοδος. Ὅρισθέντος ἤδη ἀκριβῶς τοῦ σχήματος τοῦ Βουλευτηρίου ὑπελείπετο ὁ καθορισμὸς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐσωτερικῶν στηριγμάτων, ἅτινα δὲν ἦσαν 12, ὥς ὑπέθεσεν ὁ κ. Φιλαδελφεὺς ἐν τῇ τελευταίᾳ αὐτοῦ προχείρῳ δημοσιεύσει (BCH 1926 σ. 175) ἀλλὰ 16· ὁμοίᾳζε δηλ. ἡ κάτοψις πρὸς τὴν τοῦ Ὁρδείου τοῦ Περικλέους καὶ τὴν τοῦ Θερισίου τῆς Μεγαλοπόλεως. Ὁ καθορισμὸς τῆς θέσεως τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ κτηρίου ἀπέδειξεν, ὅτι μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς γειτονικῆς μακρᾶς

στοᾷς κατελείπετο δρόμος πλάτους 6,75 (*εἰκ. 1*), προσεκτική δὲ μελέτη τοῦ στενοῦ δυσμικοῦ σκέλους τῆς εἰρημένης στοᾷς ἀπέδειξεν ὅτι αὕτη δὲν ἐκλείετο διὰ τοίχου ἀλλ' ἔφερε κατὰ τὸ πρόσθιον ἡμισυ κίονας, ὧν τὰ κυκλικά ἵχνη τῶν βάσεων σαφῶς διακρίνονται ἐπὶ τῶν λίθων τοῦ στυλοβάτου συμφωνοῦντα κατὰ τὴν διάμετρον πρὸς εὐρεθέντας κατὰ τὴν ἐφετεινὴν σκαφὴν δωρικοὺς τῆς στοᾷς σφονδύλους.

Κινητὰ εὐρήματα δυστυχῶς ἐγένοντο ὀλίγα ἥτοι α) τεμάχιον σίμης τομῆς λεσβίου κύματος φερούσης γραπτὰ ἀνθέμια καὶ χρονολογουμένης ἀπὸ τοῦ 3^{ου} π.Χ. αἰῶνος, καὶ β) δύο λίθινα ἐδῶλια, ὕψους 0,43 φέροντα ἔμπρὸς τὴν χαρακτηριστικὴν κοιλότητα, ἣν παρουσιάζουσι τὰ ἐδῶλια τῶν θεάτρων. Ἡ παρουσία τῶν ἐδωλίων τούτων μαρτυρεῖ, ὅτι ἀρχικῶς τὰ καθίσματα τῶν βουλευτῶν ἦσαν λίθινα, ἀργότερον δ' ἀντικατεστάθησαν, τίς οἶδε διὰ ποίαν αἰτίαν, διὰ τῶν χωματίνων, ἅτινα ἀνεῦρεν ὁ κ. Φιλαδελφεύς. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν στήριξιν τῆς στέγης, αἷτη ἐγένετο τῇ βοηθείᾳ Ἰωνικῶν κιόνων, ὧν δύο βάσεις, συναφεῖς πρὸς τὸν πρῶτον σφόνδυλον, εὐρίσκονται εἰσέτι κατὰ χώραν. Ἐχει δ' ὁ σφόνδυλος διάμετρον 0,80 ἄρα τὸ ὕψος τῶν κιόνων θὰ ᾔτο 8 περίπου μέτρων.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΣ